MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tat-18 ta' Frar, 2003

Citazzjoni Numru. 2392/1998/1

Gasan Insurance Agency Limited* b]ala a[ent u mandatarja tas-so`jetà estera *General Accident Fire and Life Assurance Corporation p.l.c.* ta’ Perth, Scotland, u din kif surrogata fid-drittijiet ta’ l-assikurat tag]ha *A.D.G. Plastics Limited* skond il-li[i u skond il-polza ta’ assikurazzjoni; u b’nota tat-2 ta’ Lulju 2001 is-so`jetà *GasanMamo Insurance Agency Limited* b]ala a[ent u mandatarja tas-so`jetà estera *CGU Insurance p.l.c.* ta’ Perth, Scotland, assumiet l-atti minflok *Gasan Insurance Agency Limited* u *General Accident Fire and Life Assurance Corporation p.l.c

versus

O.F. Gollcher & Sons Limited* b]ala mandatarju g]an-nom u in rappre\entanza tas-so`jetà *Gilnavi Società di Navigazione S.r.l.* ta’ Genova, Italja, u b]ala operaturi u fornituri tal-vapur *Robur

F’din il-kaw\a s-so`jetà attri`i, b]ala assikuratri`i ta’ importatur, qieg]da tfittex g]ad-danni li saru lil merkanzija

importata fuq bastiment tal-konvenuta, u li g]amlet tajjeb g]alihom l-attri`i ta]t il-polza t'assikurazzjoni.
I`-`itazzjoni tg]id illi so`jetà *A.D.G. Plastics Limited* kienet importat mill-Alessandrija g]al Malta tliet makni *second hand* u *spare parts*; din il-konsenja kienet stivata [ewwa *container* GRIU500481/6 u twasslu Malta fuq il-bastiment *Robur* ta]t polza ta' kariku ma]ru[a mill-konvenuta, li turi li l-merkanzija tg]abbiet *clean on board*.
Meta l-merkanzija waslet Malta u ng]atat lill-importatri`i f'Novembru ta' l-1997, instab li kellha]afna]sarat, g]alkemm ma kellhiex dawn il-]sarat meta kienet tg]abbiet fil-*container*.
Il-merkanzija kienet assikurata ma' l-attri`i ta]t polza marittima *all risks* u g]alhekk, kif kienet marbuta li tag]mel, is-so`jetà attri`i ]allset erbat elef sitt mija u ]amsa u tletin lira u erbg]a u g]oxrin `ente\mu (Lm4,635.24) lill-assikurata tag]ha biex tag]mel tajjeb g]ad-danni u kienet surrogata.
Billi qieg]da tg]id illi s-so`jetà konvenuta we]edha g]andha twie[eb g]all-]sara, i\da g]alxejn sej]itilha biex t]allas, is-so`jetà attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti:

1. tg]id illi s-so`jetà konvenuta we]edha ta]ti g]ad-danni; u
2. tikkundannha t]allas erbat elef sitt mija u]amsa u tletin lira u erbg]a u g]oxrin `ente\mu (Lm4,635.24), flimkien ma' l-ispejje\ u l-img]ax minn dak in-nhar tal-pre\entata ta`-`itazzjoni.

Is-so`jetà konvenuta ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. ma hux minnu illi s-so`jetà konvenuta ta]ti g]an-nuqqasijiet imsemmija fi`-`itazzjoni; u
2. kull responsabbiltà tas-so`jetà konvenuta hija limitata skond il-li[i li tirregola l-kuntratt tal-[arr.

Is-so`jetà *A.D.G. Plastics Limited* importat merkanzija mill-E[ittu u assikuratha mas-so`jetà attri`i. Il-merkanzija tg]abbiet f'*canvas top container* fuq bastiment tal-konvenuta u, meta waslet Malta, instab illi l-*canvas* kien im`arrat, da]al]afna ilma fil-*container* u l-merkanzija rabbiet is-sadid u saritilha]sara min]abba t-tixrib. L-importatri`i g]amlet xi spejje\ biex saru xog]lijiet ta' tiswija fuq il-merkanzija u nbidlu xi *parts*, u l-attri`i]allsitha erbat elef sitt mija u]amsa u tletin lira u erbg]a u g]oxrin `ente\mu (Lm4,635.24) biex tag]mel tajjeb g]al xi w]ud minn dawn il-]sarat ta]t il-polza t'assikurazzjoni.

Is-so`jetà konvenuta qieg]da tg]id illi s-so`jetà attri`i ma g]amlitx il-prova illi l-merkanzija ma tg]abbietx [à bil-]sara fuq il-bastiment; qieg]da tg]id ukoll illi din il-prova kienet me]tie[a g]ax il-klawsola *clean on board* fuq il-polza tal-kariku kienet newtralizzata bil-klawsola *said to contain*.

Il-qorti i\da rat illi xehed Carmel Brincat, *managing director* tas-so`jetà importatri`i, u dan qal illi kien ra l-merkanzija titg]abba fil-*container* fl-E[ittu, u dak i\-\mien kienet fi stat tajjeb[1]. Barra minn hekk, is-*survey report* mag]mul minn *Valletta Survey Company Limited* ig]id illi xi bi``iet tal-merkanzija kienu mg]ottijin bi *plastic* waqt il-[arr u dawn il-bi``iet ma kellhomx sadid fil-partijiet mg]ottija[2]. Dan juri illi s-sadid ma kienx hemm minn qabel, g]ax kieku l-bi``iet mg]ottija bil-*plastic* ukoll kien ikollhom is-sadid.

Il-qorti i\da taqbel mas-so`jetà konvenuta meta din tg]id illi l-merkanzija ma kinitx stivata sew. Is-*surveyor* Paul Fenech, imressaq mis-so`jetà attri`i, xehed illi huwa rakkomandabbli, aktar u aktar meta merkanzija tkun sejra tivvja[[a fuq il-ba]ar, illi ssirilha forma ta' *protective coating*, li f'dan il-ka\ ma sarx[3]; ix-xhud qal "kieku jien ma kontx nesportaha hekk \gur"[4].

Madankollu, huwa wkoll fatt illi matul il-vja[[il-*canvas* li kien isaqqaf il-*container* i``arrat u da]al]afna ilma, u kien dan l-ilma li g]amel il-]sara g]ax, kif rajna, il-merkanzija kienet fi stat tajjeb meta tg]abbiet. Billi dan kollu [ara waqt il-vja[[, g]andha twie[eb g]alih is-so`jetà konvenuta.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti hija tal-fehma illi s-so`jetà konvenuta g]andha twie[eb g]al]amsa u sebg]in fil-mija (75%) tal-]sara.

Id-danni li qieg]da titlob is-so`jetà attri`i huma ta' erbat elef sitt mija u]amsa u tletin lira u erbg]a u g]oxrin `ente\mu (Lm4,635.24), u dan il-*quantum* ma kienx kontestat; ]amsa u sebg]in fil-mija (75%) ta' din is-somma ti[i tlitt elef erba' mija u sitta u sebg]in lira u tlieta u erbg]in `ente\mu (Lm3,476.43).

Fit-tieni e``ezzjoni s-so`jetà konvenuta ssemmi klawsola ta' limitazzjoni ta' responsabbiltà. Kif sewwa fissret is-

---

1 Ara l-*affidavit* ma]luf minn Carmel Brincat fit-12 ta' {unju 2000, *fol.* 60.

2 *Fol.* 13.

3 Ara x-xhieda ta' Paul Fenech waqt is-seduta tad-19 t'Ottubru 2000, *foll.* 96 *et seq.*

4 *Ibid. fol.* 98.

so`jetà attri`i fin-nota ta' osservazzjonijiet tag]ha, i\da, it-talba ta' l-attri`i hija anqas mil-limitu, u, kif jidher min-nota ta' osservazzjonijiet tas-so`jetà konvenuta, din ma hix qieg]da tinsisti fuq din l-e``ezzjoni.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi, wara li tg]id illi s-so`jetà konvenuta g]andha tag]mel tajjeb g]al ]amsa u sebg]in fil-mija (75%) tal-]sara, u tillikwida d-danni li g]alihom g]andha tag]mel tajjeb is-so`jetà konvenuta fis-somma ta' tlitt elef erba' mija u sitta u sebg]in lira u tlieta u erbg]in `ente\mu (Lm3,476.43), tikkundanna lill-konvenuta t]allas lill-attri`i tlitt elef erba' mija u sitta u sebg]in lira u tlieta u erbg]in `ente\mu (Lm3,476.43), bl-img]ax mitlub fi`-`itazzjoni.

L-ispejje\ jinqasmu hekk: parti minn erbg]a (¼) t]allasha s-so`jetà attri`i u tliet partijiet minn erbg]a (¾) t]allashom is-so`jetà konvenuta.

--------------------------------TMIEM--------------------------------